

โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส
กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

หลักสูตร นายทหารอากาศอาวุโส รุ่นที่ ๘๒ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗
หมวดวิชาที่ ๑ รหัสวิชา นอส.๑๑๑๑ ชื่อวิชา การเขียนเอกสารทางวิชาการ
เรียน น.อ.หญิง หฤทัยทิพย์ ตันตเทศ

น.ต.หญิง พิชญ์สินี เปียร์นนท์ หมายเลข ๒๙ สัมนนาที่ ๘
วันที่ ๓๐ เดือน มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๗

บทความวิชาการ
เรื่อง
RSV ไวรัสสายร้ายในเด็กเล็ก

เรียบเรียงโดย
นาวาอากาศตรีหญิง พิชญลณี เปียร์นนท์
หมายเลข ๒๙ สัมมนาที่ ๘

หลักสูตรนายทหารอากาศอาวุโส รุ่นที่ ๘๒
โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ พ.ศ.๒๕๖๗

RSV ไวรัสสายร้ายในเด็กเล็ก

พิชญสินี เปียรรัตน์

บทคัดย่อ

เนื่องด้วยฤดูกาลที่อากาศมีการเปลี่ยนแปลง เข้าสู่ช่วงหน้าฝน หรือปลายฝนต้นหนาว ร่างกายต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ หลายโรคที่มากับหน้าฝนและต้องเฝ้าระวังในช่วงนี้ มีหนึ่งในกลุ่มอาการที่มักพบบ่อย คือ โรคที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินหายใจ เช่น ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ เป็นต้น หลายโรคพบทั้งในเด็กและผู้ใหญ่ แต่ในบางโรคนั้นการติดเชื้อในเด็กมักพบได้บ่อยและทำให้มีอาการรุนแรงกว่าในผู้ใหญ่ ซึ่งหนึ่งในโรคเหล่านั้นคือ การติดเชื้อไวรัสอาร์เอสวี (RSV, Respiratory Syncytial Virus) ซึ่งพบการติดเชื้อได้ตลอดทั้งปี ซึ่งโรคนี้อาจเป็นโรคติดเชื้อทางเดินหายใจส่วนล่างในเด็กเล็กที่พบได้มากที่สุดโรคหนึ่ง โดยคาดการณ์ว่าในเด็กอายุสองขวบทุกคนจะต้องเคยติดเชื้อชนิดนี้อย่างน้อย 1 ครั้ง ในประเทศไทยช่วงที่พบบ่อยที่สุดคือช่วงฤดูฝน ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงกันยายน ดังนั้นคุณพ่อคุณแม่ควรที่จะมีความรู้เบื้องต้นเพื่อที่จะเตรียมรับมือหากลูกๆเกิดติดเชื้อไวรัส RSV ขึ้นมา เพื่อลดความรุนแรงของอาการที่อาจจะตามมาได้

คำสำคัญ: ไวรัส RSV โรคในเด็กเล็ก สุขภาพเด็กเล็ก

บทนำ

จากอุบัติการณ์การติดเชื้อไวรัส RSV ซึ่งเป็นสาเหตุของการติดเชื้อทางเดินหายใจทั้งส่วนบน (จมูก คอหอย) และส่วนล่าง (หลอดลม ปอด) ประมาณร้อยละ ๔๐-๗๕ ของการเกิดโรคหลอดลมส่วนปลายอักเสบ และร้อยละ ๑๕-๔๐ ของการเกิดโรคปอดอักเสบนั้น ซึ่งไวรัส RSV สามารถก่อโรคได้ตั้งแต่ทารกแรกเกิด จนถึงผู้ใหญ่ แต่ส่วนมากแล้วมักเกิดในเด็กเล็ก ๆ ที่อายุต่ำกว่า ๓ ขวบ หรือเด็กเล็กที่มีโรคประจำตัว และมีการระบาดเกือบทุกปี โดยเฉพาะในเด็กเล็กแรกเกิด ๕ ปี พบมากกว่าร้อยละ ๓๐ ของผู้ป่วยทั้งหมด แต่จะอาการรุนแรงมากในเด็กเล็ก เด็กคลอดก่อนกำหนด เด็กที่มีโรคหัวใจหรือโรคปอด

ไวรัส RSV คืออะไร

ไวรัส RSV หรือชื่อเต็มๆ ว่า Respiratory Syncytial Virus เป็นเชื้อไวรัสที่ก่อให้เกิดโรคในระบบทางเดินหายใจโดยเฉพาะในเด็กเล็ก เชื้อไวรัสนี้สามารถทำให้เกิดภาวะปอดอักเสบได้เนื่องจากมักเกิดพยาธิสภาพในส่วนของหลอดลมเล็ก (bronchiole) และถุงลม (alveoli) ทำให้มีการสร้างสิ่งคัดหลั่ง เช่น เสมหะ ออกมาในปริมาณมาก และมีการหดตัวของหลอดลมเนื่องจากการบวมของเยื่อหลอดลมและทางเดินหายใจต่างๆ ส่งผลให้เด็กมีอาการหอบ เหนื่อย และหายใจลำบากได้อย่างรวดเร็ว เชื้อนี้ติดต่อกันได้โดยการสัมผัสใกล้ชิดกับสิ่งคัดหลั่งต่างๆ ของผู้ป่วย เช่น น้ำมูก น้ำลาย เสมหะ

สาเหตุและการติดเชื้อไวรัส RSV เกิดจากอะไร

ไวรัส RSV เป็นเชื้อไวรัสที่แพร่กระจายจากคนสู่คน โดยผ่านทางฝอยละอองขนาดใหญ่ (droplet), ผ่านทางการสัมผัส (contact) หรือผ่านทางไรฝุ่น โดยเชื้อไวรัสมีความทนทานต่อสภาพแวดล้อมภายนอก ร่างกาย จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมได้นานประมาณ ๒๔ ชั่วโมง มักติดต่อผ่านทาง ไอ จาม รวมถึงการสัมผัส โดยตรงจากสารคัดหลั่ง ไม่ว่าจะเป็นน้ำมูก น้ำลาย เสมหะ การติดต่อก็มักเกิดจากการสัมผัสจากมือไปที่ตา หรือจมูก ผู้ที่ติดเชื้อ RSV จะมีการปล่อยเชื้อไวรัสออกมาจากสารคัดหลั่ง ประมาณสองสัปดาห์ ผู้ที่ได้รับเชื้อ RSV เข้าสู่ร่างกายมักจะมีระยะฟักตัว ๓-๕ วัน ก่อนเริ่มแสดงอาการของระบบทางเดินหายใจ

ปัจจุบันเปอร์เซ็นต์การเสียชีวิตของเด็กที่ติดเชื้อไวรัส RSV โดยตรงนั้นน้อยมาก เพราะไวรัส RSV ไม่ใช่เชื้อโรคที่ร้ายแรง แต่สาเหตุการเสียชีวิตส่วนใหญ่มักมาจากการเกิดภาวะแทรกซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กเล็กมาก ๆ หรือเด็กที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ โรคปอด เด็กที่คลอดก่อนกำหนด และมีภูมิคุ้มกันต่ำ อาจเกิดภาวะรุนแรงถึงขั้นการหายใจล้มเหลว ต้องใส่ท่อช่วยหายใจ หรือเสียชีวิตได้

ไวรัส RSV สามารถติดต่อจากคนสู่คนได้ง่ายมาก และทำให้เกิดการระบาดเป็นหย่อมๆ ทั้งในโรงพยาบาล โรงเรียน หรือในชุมชน นอกจากนี้ ฤดูกาล ก็เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้มีการระบาดของไวรัส RSV แต่การระบาดจะแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาคของโลก ในประเทศไทย การระบาดจะพบมากในช่วงฤดูฝน เนื่องจากไวรัสจะสามารถเจริญเติบโตได้ดีในที่ที่อากาศร้อนชื้น และแพร่กระจายได้ไวเพราะไปกับน้ำฝนและลม

อาการของโรคติดเชื้อไวรัส RSV

อาการของโรคติดเชื้อไวรัส RSV บางอย่างอาจคล้ายกับอาการไข้หวัดธรรมดา เช่น ไข้ (ส่วนใหญ่ไข้ไม่สูงนัก) ไอ จาม แต่ก็มีอาการที่คุณพ่อคุณแม่ควรสังเกตและสงสัยว่าลูกอาจได้รับเชื้อไวรัส RSV เช่น หอบเหนื่อย หายใจเร็ว หายใจแรง หายใจครืดคราด ตัวเขียว มีเสียงหวีดในปอด (จากการที่เยื่อหุ้มทางเดินหายใจบวมอักเสบและหลอดลมหดตัว) มีเสมหะมาก ไอโซลกๆ โดยโรคติดเชื้อไวรัส RSV มีความแตกต่างกันไปตามวัย ดังนี้

๑.ทารกคลอดก่อนกำหนดและทารกในช่วงเดือนแรก จะมีอาการดูดนมน้อยลง ซึมลง บางครั้งอาจมีอาการคล้ายติดเชื้อในกระแสเลือดได้

๒.ทารกช่วงสองขวบปีแรก มักเริ่มจากอาการไข้ต่ำๆ น้ำมูก จาม นำมาก่อน ๑-๓ วัน ต่อมาเริ่มมีอาการไอ หายใจเร็วขึ้น หายใจลำบาก อาจได้ยินเสียงหวีด (wheezing) หากลูกกลามจะเกิดปอดอักเสบ

๓.เด็กอายุ ๒-๕ ปี นอกจากอาการดังกล่าวข้างต้น อาจเกิดกลุ่มอาการ Croup ได้ ก็คือ เวลาหายใจเข้า ไอเสียงก้อง เสียงแหบ ซึ่งเป็นผลจากการอุดตันของทางเดินหายใจกล่องเสียง

จะเห็นได้ว่า แม้อาการป่วยช่วงแรกมักมีอาการคล้ายไข้หวัดธรรมดา ผู้ใหญ่หรือเด็กโตที่แข็งแรงดี อาการมักไม่รุนแรงและหายได้เอง แต่สำหรับเด็กเล็กที่ติดเชื้อครั้งแรกพบประมาณ ๒๐-๓๐% จะมีอาการโรคลูกกลามไปทางเดินหายใจส่วนล่าง (หลอดลม ปอด) ทำให้เกิดหลอดลมใหญ่อักเสบ หลอดลมฝอยอักเสบ และ

ปอดอักเสบตามมาได้ โดยมักแสดงอาการไข้สูง ไอแรง หอบเหนื่อย หายใจมีเสียงหวีดหวิว หรือ เสียงครีคราด ในลำคอ และบางรายอาจมีภาวะแทรกซ้อน เช่น หูอักเสบ ไซนัส หรือปอดอักเสบจากเชื้อแบคทีเรียซ้ำซ้อน ซึ่งจะมีอาการรุนแรงมากขึ้น อาจนำไปสู่การเสียชีวิตได้

โรคติดเชื้อไวรัส RSV รักษาอย่างไร

เนื่องจากโรคนี้เป็นโรคติดเชื้อที่เกิดจากไวรัส จึงทำให้ไม่มียารักษาอาการโดยเฉพาะ ดังนั้นการรักษาจึงเป็นการรักษาตามอาการ เช่น การให้ยาลดไข้ ยาขยายหลอดลม เป็นต้น ส่วนในรายที่เริ่มมีอาการรุนแรง เช่น เหนื่อย หอบ มีค่าออกซิเจนในเลือดต่ำลง อาจมีการให้ยาพ่นขยายหลอดลม ร่วมกับการให้ออกซิเจน ในรายที่มีอาการรุนแรงมาก อาจจะต้องมีการใส่ท่อช่วยหายใจหรือใช้เครื่องช่วยหายใจ นอกจากนี้ อาจจะต้องมีการให้สารน้ำทดแทนเพื่อป้องกันภาวะขาดน้ำโดยเฉพาะในเด็ก ในรายที่มีภาวะแทรกซ้อนจากการติดเชื้ออื่นๆ มักจะได้รับยาฆ่าเชื้ออื่นๆ ที่เหมาะสมตามอาการ

ในเด็กเล็กที่อ่อนแอมาก เช่น เด็กทารกที่คลอดก่อนกำหนด เด็กที่มีโรคหัวใจ โรคปอด และหอบหืดอยู่แล้ว อาจมีอาการทรุดลงอย่างรวดเร็ว โดยอาจมีอาการหยุดหายใจเป็นช่วงๆ หรือหายใจล้มเหลว จนต้องนำเข้าหอพยาบาลผู้ป่วยวิกฤติ (ICU) และอาจต้องใช้เครื่องช่วยหายใจด้วย

การดำเนินโรคจะเป็นอยู่ ๕-๗ วัน บางรายในช่วง ๑-๒ วันแรกมีอาการไม่รุนแรง แต่ในช่วงวันที่ ๓-๕ ของโรคจะมีอาการรุนแรงมากที่สุด จากนั้นอาการจะทุเลาลง

ทั้งนี้ ผู้ป่วยที่มีอาการหนักอาจมีการติดเชื้อแทรกซ้อนด้วยไวรัสชนิดอื่นๆ เช่น เชื้อไข้หวัดใหญ่ เชื้อมัยโคพลาสมา หรือเชื้อแบคทีเรียอื่นๆ ร่วมด้วย ซึ่งแพทย์จะพิจารณาให้การรักษาที่ครอบคลุมการติดเชื้อเหล่านี้ตามความเหมาะสม

การป้องกันและการเฝ้าระวัง

เนื่องจากโรคนี้ติดต่อทางสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจ ดังนั้นควรปฏิบัติตามหลักการรักษาสุขลักษณะที่ดี หมั่นล้างมือบ่อยๆ หากมีการติดเชื้อหรือมีอาการควรสวมใส่ผ้าปิดปากเพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อไปยังผู้อื่น โดยเฉพาะตามโรงเรียนหรือสถานรับเลี้ยงเด็ก หากมีเด็กที่มีอาการป่วยควรแยกออกจากเด็กปกติ และควรให้เด็กหยุดการเรียนจนกว่าจะหายจากการติดเชื้อเพื่อลดการแพร่กระจายของโรค อย่างไรก็ตามเนื่องจากโรคนี้จะติดต่อได้ง่ายและมักมีความรุนแรงในเด็กเล็ก ซึ่งความเสี่ยงจะเพิ่มมากขึ้นหากต้องฝากเด็กเล็กไว้ตามสถานรับเลี้ยงเด็ก หรือในครอบครัวมีเด็กที่โตกว่าและไปโรงเรียน หรือการนำเด็กเล็กไปสถานที่ชุมชน ดังนั้นควรหลีกเลี่ยงการเพิ่มความเสี่ยงต่างๆ หรือหากจำเป็นเช่น มีพี่น้องที่ไปโรงเรียนแล้ว จะต้องระมัดระวัง และควรล้างมือก่อนสัมผัสกับเด็กเล็ก การรักษาสุขลักษณะและการล้างมือบ่อยๆ จะช่วยลดการติดต่อของเชื้อ และควรเพิ่มความระมัดระวังโดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูฝนเพื่อให้ลูกน้อยของคุณพ่อคุณแม่ไม่ต้องเจ็บป่วย แม้โรค RSV จะสามารถกลับมาเป็นซ้ำได้อีกหากร่างกายอ่อนแอ ดังนั้นสามารถสรุปวิธีป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อได้คร่าวๆ ดังนี้

- ๑.ล้างมือบ่อยๆด้วยสบู่และน้ำสะอาด สอนให้เด็กล้างมือให้ถูกต้อง
- ๒.ไม่ใช้แก้วน้ำหรือของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น
- ๓.หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดผู้ป่วย โดยเฉพาะการติดต่อกันในครอบครัวจากเด็กก่อนวัยเรียน
- ๔.หลีกเลี่ยงการพาเด็กเล็กไปสถานที่ที่มีผู้คนหนาแน่น เช่น ห้างสรรพสินค้า ไม่ควรพาเด็กไปเล่นในที่ที่มีเด็กเล่นอยู่ด้วยกันจำนวนมาก
- ๕.ผู้ที่ป่วยควรงดการออกนอกบ้านในช่วงที่ไม่สบายจนกว่าอาการจะหาย หรืออย่างน้อย ๕-๗ วัน เพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อ และควรปิดปากจมูกเวลาไอจาม
- ๖.ทำความสะอาดบ้าน รวมทั้งของเล่นเด็กเป็นประจำ

บทสรุป

เนื่องด้วย RSV เป็นโรคติดเชื้อที่ถึงแม้เคยเป็นแล้วสามารถเป็นซ้ำได้อีกและยังไม่มีวัคซีนใช้ในปัจจุบัน และอีกทั้งในช่วงนี้ เป็นช่วงเข้าสู่ฤดูอากาศหนาว เพื่อเป็นการป้องกันลูกน้อยของคุณให้ห่างไกลจากการเจ็บป่วยจากไวรัสตัวร้าย อย่าง RSV นี้แล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือป้องกันไม่ให้ติดเชื้อ RSV ได้ แต่บางครั้ง ก็เลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นหากทั้งตัวคุณพ่อคุณแม่เองได้รับรู้และเข้าใจถึงข้อมูลต่างๆของโรคติดเชื้อ RSV นั้น ก็ถือเป็นการเฝ้าระวังและเตรียมตัวซึ่งจะนำไปสู่ การปฏิบัติตัวในการรักษาสุขภาพลักษณะดังที่กล่าวข้างต้นไว้ ซึ่งจะช่วยลดโอกาสของการติดเชื้อไวรัส RSV ได้ หรือ ลดความรุนแรงของอาการที่เกิดจากโรคได้ เพื่อลดความสูญเสียต่อชีวิตของลูกน้อย เพื่อความสุขในครอบครัวต่อไป

บรรณานุกรม

ปิยทิพย์ ชันตยาภรณ์.(2559).ไวรัสร้ายของลูกน้อย...โรคอาร์เอสวี (RSV). สืบค้น 11 พฤษภาคม 2567, จาก [https://pharmacy.mahidol.ac.th/th/knowledge/article/337/โรคอาร์เอสวี \(RSV\)/](https://pharmacy.mahidol.ac.th/th/knowledge/article/337/โรคอาร์เอสวี (RSV)/)

พรเทพ สวนดอก.(2566). RSV ไวรัสตัวร้าย ปล່อยไว้อันตรายถึงแก่ชีวิต. สืบค้น 11 พฤษภาคม 2567, จาก <https://www.bangkokhospital.com/content/respiratory-syncytial-virus>

ประสงค์ พุกขานานนท์.(2558).ไวรัส RSV...ไวรัสร้ายที่คุณพ่อคุณแม่ควรรู้จัก. สืบค้น 11 พฤษภาคม 2567, จาก <https://www.bumrungrad.com/th/health-blog/October-2015/rsv-virus>

ศศิธร ลิปิถนุกุล.(2563). RSV ไวรัสตัวร้าย อันตรายกับเจ้าตัวน้อย. สืบค้น 11 พฤษภาคม 2567, จาก <https://www.medparkhospital.com/content/rsv>

กรณษา จัฑนร์แก้ว.(2566). ไวรัส RSV ภัยร้ายใกล้ตัวเด็ก. สืบค้น 12 พฤษภาคม 2567, จาก <https://www.siphospital.com/th/news/article/share/rsv>

กรมควบคุมโรค.(2565). โรคติดเชื้อไวรัสอาร์เอสวี (Respiratory Syncytial Virus). สืบค้น 12 พฤษภาคม 2567, จาก https://ddc.moph.go.th/disease_detail.php?d=131

Plagiarism Checking Report

Created on 2024-05-15 10:23:04 at 10:23 AM

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
3740503	May 15, 2024 at 10:21 AM	Pichayasinee_a@rtaf.mi.th	กองทัพ อากาศ	บทความวิชาการ น.ต.หญิง พิชญ์ สินี หมายเลข 829.docx	Completed	3.00 %

Match Overview

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
1	https://pharmacy.mahidol.ac.th/knowledge/files/0337.pdf	pharmacy.mahidol.ac.th	pharmacy.mahidol.ac.th_nutch	3.00 %